

Inleiding

Jaarlijks worden ruim 119.000 kinderen in Nederland verwaarloosd of mishandeld. Huiselijk geweld tast de kern van een kind aan: het vertrouwen in zichzelf en het gevoel van veiligheid in de wereld. De gevolgen van huiselijk geweld en kindermishandeling kunnen een leven lang zijn.

Vanaf 2013 is de Wet Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling een feit. Met het scheppen van een wettelijk kader is het voor alle sectoren die werken met ouders en kinderen duidelijk dat zij een aantal taken en verantwoordelijkheden hebben. Deze verantwoordelijkheden houden in; het signaleren van een vermoeden van geweld en/of huiselijk geweld en kindermishandeling, het verwijzen en/of toeleiden naar hulp, en het beschermen van het slachtoffer. De meldrechten voor huiselijk geweld en voor kindermishandeling bieden alle beroepskrachten, het recht(meldrecht) om een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld te melden, ook als zij daarvoor geen toestemming hebben van ouders of kind. Als hoofdregel geldt dat de beroepskracht zich inspant om toestemming te krijgen voor zijn melding.

Stappen meldcode in het kort

1. In kaart brengen van de signalen.
2. Collegiale consultatie (aandachtsfunctionaris) en zo nodig raadplegen van Bureau Jeugdzorg/Advies Meldpunt Kindermishandeling en/of het Steunpunt Huiselijk Geweld Veilig Thuis of een deskundige op het terrein van letselduiding.
3. Praat met ouder(s) en/of kind.
4. Weeg aard, ernst van en risico op kindermishandeling of huiselijk geweld.
5. Beslis: zelf hulp organiseren of melding doen bij Bureau Jeugdzorg/Advies- en Meldpunt Kinder- mishandeling en/of het Steunpunt Huiselijk Geweld.

Alle stappen in dit protocol worden gevolgd. Het is ook mogelijk stappen te herhalen als de situatie daarom vraagt. Per casus zal bekeken worden of de school het noodzakelijk acht andere externe partijen in te schakelen.

Voor de professional blijft het altijd belangrijk uit te gaan van de eigen deskundigheid. De professional heeft immers kennis van de ontwikkeling van kinderen en is bij uitstek degene die afwijkend gedrag kan signaleren. Vertrouw op eigen professionele kennis, ervaring en intuïtie en die van anderen binnen de organisatie.

Verkort stappenplan Meldcode

<p>Stap 1 In kaart brengen van signalen</p>	<ul style="list-style-type: none">• observatie• in kaart brengen van signalen• documenteren (in ESIS)• 'Kindcheck'
<p>Stap 2 Consultatie</p>	<ul style="list-style-type: none">• 2a; collegiale consultatie• 2b; gesprek met ouders• 2c; consulteren Veilig Thuis; zorgen worden gedeeld (eventueel anoniem)• documenteren (in ESIS)
<p>Stap 3 Praat met ouder(s) en/of kind</p>	<ul style="list-style-type: none">• praat met ouder(s) en/of kind• documenteren (in ESIS)
<p>Stap 4 Weeg aard, ernst van een risico op kindermishandeling of huiselijk geweld</p>	<ul style="list-style-type: none">• weeg risico, aard en ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling• in overleg met de directie en/of intern begeleider overweeg je of er sprake is van kindermishandeling• documenteren (in ESIS)
<p>Stap 5 Beslis: zelf hulp organiseren of melding doen bij Bureau Jeugdzorg/Advies- en Meldpunt Kindermishandeling en/of het Steunpunt Huiselijk Geweld.</p>	<ul style="list-style-type: none">• in overleg met de directie en/of intern begeleider neem je een besluit• bespreek uw zorgen met de ouder• organiseer hulp door ouder en leerling door te verwijzen naar de juiste instantie• volg de leerling• zorg voor terugkoppeling

Verklaring van de uit te voeren stappen

Stap 1 In kaart brengen van de signalen.

Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen in kaart en leg deze vast in ESIS. Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

Bij vroegsignalering worden signalen gezien die duiden op een zorgelijke of mogelijk bedreigde ontwikkeling. Zelden zullen deze signalen direct duidelijkheid geven over de oorzaak zoals huiselijk geweld of kindermishandeling. Het is daarom verstandig uit te gaan van de signalen die je als leerkracht bij de leerling of in de interactie tussen ouder en leerling waarneemt. In de signalenlijst vind je een overzicht van de signalen.

Maak bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling gebruik van de signaleringslijst Huiselijk geweld en kindermishandeling uit de bijlage.

In deze fase observeer je de leerling in de klas en eventueel daarbuiten waardoor je de signalen in kaart kunt brengen.

Het is gebruikelijk om in gesprek te gaan met de ouder tijdens haal- en brengmomenten. Tijdens het uitwisselen over de activiteiten van de dag, de leerling en de feitelijkheden die je opvallen, krijg je een beeld waardoor je ook met informatie van de ouder de situatie in kaart kunt brengen. Daarnaast observeer je de ouder en het kind tijdens overige contactmomenten. Je verzamelt alle signalen waardoor je duidelijker krijgt of er zorgen zijn en welke zorgen dit zijn.

Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen legt je schriftelijk vast in ESIS. Leg in het leerlingdossier de volgende gegevens vast:

- ✓ Vermeld altijd datum, plaats, situatie en overige aanwezigen.
- ✓ Signalen die duidelijk maken welke zorgen je ziet, hoort of ruikt.
- ✓ Signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten.
- ✓ Contacten over deze signalen.
- ✓ Stappen die worden gezet.
- ✓ Besluiten die worden genomen.
- ✓ Vervolgaantekeningen over het verloop.

Beschrijf je signalen zo feitelijk mogelijk:

- Worden ook veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht.

- Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd.

- Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een medewerker die hierin geschoold is (bijvoorbeeld een orthopedagoog).

Betreffen de signalen huiselijk geweld of kindermishandeling gepleegd door een medewerker, meld de signalen dan bij de directie, conform de Wet Preventie en bestrijding van seksueel geweld en seksuele intimidatie in het onderwijs, artikel 4 Verplichting tot overleg en aangifte inzake zedenmisdrijven (meld- en aangifteplicht). In dat geval is dit stappenplan niet van toepassing.

Stap 2A Collegiale consultatie 2B op de hoogte brengen van ouders 2C zo nodig raadplegen van Veilig Thuis of een deskundige op het terrein van letselduiding.

Besprek de signalen met de intern begeleider en/of directie.

De intern begeleider of directie zal indien nodig (anoniem) advies vragen bij Veilig Thuis.

Veilig Thuis kan een eerste weging maken of het terecht is dat je je zorgen maakt over deze situatie en of er mogelijk sprake kan zijn van kindermishandeling of huiselijk geweld.

Ook zal de intern begeleider de casus (anoniem) inbrengen bij de Jeugdprofessional op school.

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat de leerling of een gezinslid daartegen onmiddellijk moet worden beschermd, neem dan direct contact op met de Intern begeleider/directie ongeacht de situatie.

Er zal dan door de Intern Begeleider of directie direct contact opgenomen worden met Veilig Thuis. Komt men daar, op basis van de signalen, tot het oordeel dat onmiddellijke actie is geboden, dan doen we zo nodig in hetzelfde gesprek een melding zodat op korte termijn de noodzakelijke acties in gang kunnen worden gezet. In noodsituaties kunnen we overigens ook contact zoeken met de Spoedeisende zorg (SEZ) 088-0666999.

Stap 3 Praat met ouder(s) en/of kind.

Na het collegiaal overleg, volgt een gesprek met de ouder.

Dit gesprek is belangrijk, omdat openheid een belangrijke grondhouding is én zo snel mogelijk in gesprek te gaan met ouders om de signalen te bespreken.

Het gesprek met ouders plan je altijd in samenspraak met de intern begeleider en/of directie.

De leerkracht bepaalt wie bij het gesprek aanwezig moet zijn (vraagt advies bij aandachtsfunctionaris)

1. Leg de ouder het doel uit van het gesprek.
2. Beschrijf de signalen, dat wil zeggen de feiten die je hebt vastgesteld en de waarnemingen die je hebt gedaan.
3. Nodig de ouder uit om een reactie hierop te geven.
4. Kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen je hebt gezien, gehoord en waargenomen.
5. Leg het gesprek vast en laat het indien mogelijk ondertekenen door alle betrokkenen.

In de meeste gevallen is het onduidelijk wat de oorzaken zijn van de signalen. Door ouders te informeren en uit te wisselen over de ontwikkeling van de leerling, kunnen zorgen verduidelijkt, ontkracht of bekrachtigd worden. Nodig de ouder expliciet uit tot het geven van zijn/haar mening en vraag door over leerling gerelateerde onderwerpen in de thuissituatie.

- Herkent de ouder de situatie?
- Hoe gedraagt de leerling zich thuis?
- Hoe reageert de ouder daarop?
- Hoe gaat het opvoeden thuis?
- Hoe reageert de leerling hierop?
- Hoe is de ontwikkeling van de leerling tot nu toe verlopen?
- Wat vindt de ouder daarvan?
- Hoe ervaart de ouder de opvoeding en zijn rol als ouder?

Indien de ouder de zorgen herkent kan een begin worden gemaakt met het onderzoeken van kansen en oplossingen.

Je geeft bij de ouder aan dat je de casus binnen het ZAT (intern begeleider-

jeugdprofessional-GGD) zal bespreken. Op basis daarvan zal er een beslissing genomen worden of we hulp gaan organiseren of een melding zullen doen.

Indien tijdens het gesprek met de ouder blijkt dat de zorgen een andere oorzaak heeft, kun je dit traject afsluiten. Je kunt de leerling en de ouder binnen de interne en externe zorgstructuur van de school verder begeleiden.

Het doen van een melding bij Veilig Thuis zonder dat de signalen zijn besproken met de ouder, is alleen mogelijk als:

- de veiligheid van het kind, de ouder, die van jezelf, of die van een ander in het geding is;
- als je goede redenen hebt om te veronderstellen dat de ouder door dit gesprek het contact met je zal verbreken en de school zal verlaten.

Bij het vragen van advies bij Veilig Thuis geldt dit niet, advies vragen mag altijd anoniem.

Stap 4 Weeg aard, ernst van en risico op kindermishandeling of huiselijk geweld.

Weeg samen met de intern begeleider en/of directie op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en van het gesprek met de ouder het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Weeg eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling.

Neem bij het inschatten van het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling contact op met Veilig Thuis.

De intern begeleider zal advies inwinnen binnen het ZAT.

Stap 5A Beslis: zelf hulp organiseren of 5B melding doen bij Bureau Jeugdzorg/Advies- en Meldpunt Kinder- mishandeling en/of het Steunpunt Huiselijk Geweld en bespreken met ouder.

Stap 5A: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden

Meen je, in samenspraak met de intern begeleider en/of directie, op basis van de afweging in stap 4, dat je de leerling en zijn gezin redelijkerwijs voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling kunt beschermen:

- organiseer dan in samenspraak met de jeugdprofessional (CJG) de noodzakelijke hulp;
- volg de effecten van deze hulp;
- doe alsnog een melding als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt, of opnieuw begint.

Met de jeugdprofessional (CJG) bespreken we de hulpvraag van school en ouders, beoordelen we de hulpvraag, stellen een aanpak vast, vragen we handelingsadviezen voor de leerkracht en/of intern begeleider en vragen we advies over verdere hulp.

In samenspraak met de intern begeleider en/of directie, bespreek je met de ouder de uitkomst van de bespreking in het ZAT. Bespreek met de ouder de verder te nemen stappen voor geadviseerde hulpverlening voor de leerling en/of de ouder. Geef informatie en maak afspraken over de eventuele indicaties die nodig zijn voor verdere hulp. Verwijs de ouder door en vraag daarna of de ouder is aangekomen bij de hulp.

Maak met de ouders afspraken over begeleidings- en zorgbehoeften van de leerling. Stel een handelings- of begeleidingsplan op en voer dit uit. Deel de uitkomst van deze bespreking met de ouders.

Stap 5B: Melden en bespreken met de ouder

Kun je de leerling niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling beschermen, of twijfelt je er aan of je hiertegen voldoende bescherming kunt bieden, dan overleg je met de intern begeleider en/of directie wie de volgende stappen zet:

- meld je vermoeden bij Veilig Thuis
- sluit bij je melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die je meldt (ook) van anderen afkomstig is;
- overleg bij je melding met Veilig Thuis wat je na de melding, binnen de grenzen van je gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog kunt doen om de leerling en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen.

Bespreek de melding vooraf met de ouder.

1. Leg uit waarom je van plan bent een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is.
2. Vraag de ouder uitdrukkelijk om een reactie.
3. In geval van bezwaren van de ouder, overleg op welke wijze je tegemoet kunt komen aan deze bezwaren en leg dit in het document vast.
4. Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om de leerling of zijn gezinslid te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in je afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de leerling of zijn gezinslid door het doen van een melding daartegen te beschermen.
5. Doe een melding indien naar jouw oordeel de bescherming van de leerling of zijn gezinslid de doorslag moet geven.

Van contacten met de leerling en/of ouder over de melding kun je afzien:

- als de veiligheid van de leerling, die van jezelf, of die van een ander in het geding is;
- als je goede redenen hebt om te veronderstellen dat de leerling en/of de ouder daardoor het contact met je zal verbreken.

Indien na enige periode onvoldoende verbetering zichtbaar is, is het van belang opnieuw contact op te nemen met Veilig Thuis en eventueel opnieuw een melding te doen.

Taakverdeling

Om het voor medewerkers mogelijk te maken om in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en om de stappen van de meldcode in te zetten, draagt Mariadonk er zorg voor dat:

Directie/intern begeleider:

- de meldcode opnemen in het zorgbeleid en/of veiligheidsbeleid van de organisatie;
- regelmatig trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering aanbieden aan medewerkers, zodat medewerkers voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de code;
- de meldcode aansluit op de zorgstructuur van de organisatie;
- ervoor zorgen dat er voldoende deskundigen intern en extern beschikbaar zijn om de medewerkers te kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de meldcode;
- de werking van de meldcode regelmatig evalueren en zo nodig acties in gang zetten om de toepassing van de meldcode te optimaliseren;
- binnen de organisatie en in de kring van ouders bekendheid geven aan het doel en de inhoud van de meldcode;
- eindverantwoordelijkheid dragen voor de uitvoering van de meldcode.
- als vraagbaak functioneert binnen de organisatie voor algemene informatie over (de meldcode) kindermishandeling;
- signalen herkent die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- kennis heeft van de stappen volgens de meldcode;
- taken vaststelt van een ieder (Wie doet wat wanneer) en deze in de meldcode vastlegt;
- deelneemt aan het ZAT;
- de uitvoering van de meldcode coördineert bij een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling;
- waakt over de veiligheid van de leerling bij het nemen van beslissingen;
- zo nodig contact opneemt Veilig Thuis voor advies of melding;
- de genomen stappen evalueert met betrokkenen;
- toeziet op zorgvuldige omgang met de privacy van het betreffende gezin;
- toeziet op dossiervorming en verslaglegging.

Leerkracht:

- signalen herkent die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- overlegt met de intern begeleider bij zorg over een leerling aan de hand van waargenomen signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- afspraken uitvoert die zijn voortgekomen uit het overleg met de intern begeleider of andere betrokkenen, zoals observeren of een gesprek met de ouder;
- de resultaten bespreekt van deze ondernomen stappen met de intern begeleider of andere betrokkenen.

Instanties

Alle nummers zijn te vinden op de website

http://www.halderberge.nl/58622/Hulp_bij_spoedsituaties

Veilig Thuis	0800 – 2000
Crisisdienst	088 – 0666999
Jeugdbescherming	088-2439044
Advies- & Meldpunt Kindermishandeling	0900-123 123 0
CJG	Bezoekadres gemeentehuis.

Probleem	Organisatie	Contact	Uitleg
Tijdelijk onderdak en begeleiding bij psychische problemen	Huisarts of huisartsenpost voor doorverwijzing GGZ	Bel huisarts of huisartsenpost	
Gevaar voor kind of ouders	Spoedeisende zorg (SEZ)/Crisisdienst	088 0666999	Bij acute spoed wanneer een kind of een ouder gevaar loopt. Bijvoorbeeld door een agressieve partner
Huiselijk geweld en/of kindermishandeling	Veilig thuis	0800-2000	Voor meldingen en advies bij (vermoeden van) kindermishandeling of huiselijk geweld.
Medische problemen of acute lichamelijke verzorging	Huisarts of huisartsenpost	Bel huisarts of huisartsenpost	
(Praten over) zelfmoord	113online	0900-0113	Naast bellen kun je ook online met iemand praten
Ernstige zorg over opvoed- of opgroeisituatie van kind	Raad van de Kinderbescherming Breda	076-5255800	
Vragen op het gebied van opvoeden & opgroeien.	Wijkteam Regieassistent (RIA) Jeugdprofessional	(elke werkdag tussen 9.00 uur en 10.00 uur telefonisch spreekuur)	In elk wijkteam zit een Jeugdprofessional die u kan helpen met vragen op het gebied van opvoeden & opgroeien.